

Dom wiejski na ziemi radomszczańskiej

W dniu 9 listopada w Muzeum Regionalnym im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku odbyło się otwarcie wystawy pt. „ Wyposażenie domu wiejskiego na ziemi radomszczańskiej na przełomie XIX i XX w”.

Oficjalnego otwarcia dokonał dyrektor Muzeum – Krzysztof Zygmunt, z kolei asystent muzealny Kamil Rutkowski w krótkim wprowadzeniu scharakteryzował wyjątkowość tej wystawy. Druga połowa XX w przyniosła w Polsce głębokie i nieodwracalne przemiany w tradycyjnej kulturze ludowej. Dotyczyło to zwłaszcza zmiany charakteru zabudowy polskiej wsi, które pociągnęło za sobą kolejne przeobrażenia. Porzucenie budownictwa drewnianego spowodowało, iż w zapomniane odeszło dawne wyposażenie mieszkań: meble, sprzęty gospodarstwa domowego, narzędzia używane do przetwarzania żywności, naczynia do jej przechowywania czy też sposoby dekorowania izb.

Ludność mieszkająca na wsi przystosowała się do standardów cywilizacyjnych propagowanych przez państwo polskie. Drewniane chałupy rozbierano i w ich miejsce stawiano marmurowe domy. Meble czy też narzędzia, które pamiętały jeszcze czasy przedwojenne porzucano na rzecz nowoczesnych. W związku z czym świat, który możecie zobaczyć na naszej wystawie już nie istnieje, odszedł bezpowrotnie. Aczkolwiek nie oznacza to, iż został on zapomniany. Na naszej ekspozycji można zobaczyć wyposażenie pochodzące z „Zagrody tatarskiej”, dodatkowo uzupełnione przez zbiory etnograficzne muzeum.

Wystawa „Wyposażenie domu wiejskiego na ziemi radomszczańskiej na przełomie XIX i XX w” składa się z kilku modułów: kuchnia, higiena, odpoczynek, świąty kąt oraz dzieci. Dział kuchni prezentuje wiele aspektów życia domowego. Jednym z nich jest kuchnia jako miejsce przygotowywania posiłków. W tzw. izbie czarnej stał piec. Ponadto była ona wyposażona w „statki kuchenne”, czyli sprzęty używane do gotowania i spożywania posiłków. Moduł higiena stanowi opis miejsca wydzielonego w izbie, które służyło do codziennej toalety domowników. To także charakterystyka przedmiotów z nią związanych. W latach międzywojennych do mycia powszechnie używano miednic blaszanych. W wielu domach znajdował się kąt do mycia, w którym stał stojak z miednicą, wiadro z wodą, wieszak na ręczniki, makatka na ścianie, czasami półeczka na przybory toaletowe.

Poza wyżej wymienionymi przedmiotami w chałupach wiejskich znajdowały się także inne rzeczy mające związek z higieną osobistą ich mieszkańców. Należały do nich: lustra, blaszane mydelniczki, pojemniki na grzebienie, a także przybory do golenia. Dział odpoczynek zobrazował jak urządzano chatę chłopską pod kątem spania i regeneracji sił potrzebnych do ciężkiej pracy na roli. Czytając informację o tym dziale dowiemy się o miejscach i sprzętach przeznaczonych na odpoczynek. Najważniejszym elementem była izba, w której można było śledzić życie toczące się na wiejskiej drodze lub mieć wgląd na wszystko co działo się na własnym podwórzu. Drugim charakterystycznym elementem była ława z przerzuconym oparciem, służąca głównie do spania w ciągu dnia. W chałupach wiejskich miejsc do spania nigdy nie było w nadmiarze. Jedyne zamożni i starzy ludzie sypiali w łóżkach pojedynczo. Moduł świąty kąt traktuje o bogobojności i głębokiej wierze ludności wiejskiej. W każdym domu rodzina przygotowywała ołtarzyk domowy. Urządzano go na stole, komodzie czy półce narożnej. Na blacie stołu lub komody, przykrytej białym obrusem (serwetą) stała na podwyższeniu drewniana lub metalowa pasyjka i często figurka świętej osoby, otoczona bukietami sztucznych kwiatów. Pod sufitem nad łóżkiem wisiały obrazy dewocyjne, które

oprócz charakteru sakralnego pełniły również funkcję zdobnicze. Ostatni dział poświęcony jest bytności dzieci w życiu rodziny, ich wychowywaniu, a także przedmiotom służącym im do zabawy.

Specyficzną grupę sprzętów w mieszkaniu wiejskim stanowiły kołyski dla niemowląt oraz urządzenia ułatwiające dzieciom naukę chodzenia. Ponadto z obecnością dzieci wiązały się również zabawki typu: koniki bujane, wózki, karuzele... Przedmioty zazwyczaj wystrugane przez ojca , dziadka bądź zakupione na odpuście.

Wystawa będzie czynna do końca marca 2013r.

Alina Wilkoszewska